

RÁCZ ATTILA

GONDOLATOK A PÁRTÁLLAM BÍRÓSÁGI ÉS PÁRTFEGYELMI GYAKORLATÁNAK ÖSSZEFÜGGÉSEIRŐL A „FRADI-ÜGY” KAPCSÁN

2010-ben egy, a Budapesti Negyedben megjelent tanulmányomban¹ azzal foglalkoztam, hogy egy párttag által elkövetett köztörvényes bűncselekményt hogyan kezelt a Kádár-rendszer állampártja. Az ott bemutatott esetet röviden összefoglalva, 1965-ben az Autóalkatrészgyártó és Felújító Vállalat rendészeti vezetője úgy próbálta átmeneti pénzihiányát orvosolni, hogy feltörte a vállalat páncélszekrényét, és mivel az akció balul ütött ki, pánikba esett, az egyik szemtanút meggyilkolta, a másikat pedig életveszélyesen megsebesítette. Mivel párttag és munkásör is volt, ezért a párt gépezete még a rendőrségi szakaszban villámgyorsan beindult, a gyilkosságot követő második nap reggelén az MSZMP budapesti végrehajtó bizottsági ülése előtt volt az ügy.² Öt nappal az eset után a vállalat illetékes alapszervezete rendkívüli taggyűlést tartott, ahol az elkövetőt — *„mivel a bűncselekmény elkövetésével méltatlanná vált párttagnak lenni”* — kizárták a pártból. A csúcsvezetőség pedig egy nappal később, rendkívüli *„csúcsvezetőségi ülésen”* jóvá is hagyta a kizárást.³ Egy héttel a gyilkosság után az MSZMP XVI. Kerületi Pártbizottság első titkára tájékoztatta a kerületi párt végrehajtó bizottságát az eseményekről, illetve arról, hogy a rendészt az alapszervezet kizárta a pártból, illetve

1 A történetet részletesen ld.: *Ráczi Attila*: Cinkotai munkásör(dög)ök. In: Budapesti Negyed, 18. évf. (2010) 2. szám, 306–323. p.

2 Budapest Főváros Levéltára (=BFL). A Magyar Szocialista Munkáspárt (=MSZMP) Budapesti Végrehajtó Bizottsága üléseinek jegyzőkönyvei (=XXXV.1.a.4). 212. óe. (1965. december 3.) 2., 7. p.

3 BFL MSZMP XVI. Kerületi Pártbizottság alapszervi iratai (=XXXV.21.c). 1965. 41. óe. Az ATRA Csúcsvezetőségének 1965. december 7-ei végrehajtó bizottsági ülése. 1965-ben Budapesten 1552 főt vontak pártbüntetés alá, 478-at kizártak a pártból, ebből 302-t erkölcsstelen magánélet, iszákosság miatt, 57-et őszinteség hiánya miatt, 5-öt vallásos világnézet miatt. BFL MSZMP Budapesti Pártbizottsága üléseinek jegyzőkönyvei (=XXXV.1.a.3). 70. óe. 2., 79–86. p. BFL XXXV.1.a.4. 219. óe. (1966. február 11.) 4., 16–17., 49–56. p.

a munkásörsegből.⁴ A végrehajtó bizottság a kizárásokkal egyetértett,⁵ még aznap bevonták párttagkönyvét és munkásör-igazolványát.⁶

Talán ma már furcsának tűnik, hogy mind a pártbizottság, mind a munkásörség még az ügyészégi szakaszban, jóval a vádemelés előtt eltávolította soráiból a megvádolt személyt. Ez azonban nem volt egyedi eset, sőt pontosan úgy jártak el, ahogy a párthatározatok megkövetelték. A pártagnak ugyanis elviekben mindig feddhetetlennek kellett lennie, „*a feddhetetlenség a párt tisztaságának, politikai és cselekvési egységének védelméért*” szolgált. A feddhetetlenség megkövetelte a szocialista erkölcsi normák, az emberi együttélés szabályainak megtartását. Aki ezeket megsértette, feddhetetlenségét veszítette el még akkor is, ha a törvény előtt nem vonták felelősségre. Sőt a törvényt sértéssel vádolt párttagok ellen — függetlenül attól, hogy az igazságügyi szervek eljárása milyen irányt vett —, pártfegyelmi eljárást kellett indítani, pártbüntetésben kellett részesíteni, és amennyiben a bűncselekmény elkövetését és súlyosságát megítélhetőnek vélték, akkor a párt-szerveknek, párt-szervezeteknek ezzel nem kellett megvárniuk a bíróság döntését.⁷

Jelen tanulmányomban egy konkrét eset segítségével a fenti példa inverzét mutatom be, azaz hogyan kreált, illetve engedett utat egy büntető ügynek a párt, amennyiben a káder kikerült a párt védelme alól.

A Fővárosi Bíróság 1962. április 12-én, „*népi demokratikus államrend ellen folytatólagosan elkövetett gyűlöletre izgatás*” és egyéb büntettek miatt 3 év és 6 hónap börtönbüntetésre ítélte Weidemann Károlyt. A Legfelsőbb Bíróság az első fokú ítéletet július 3-án két év szabadságvesztésre változtatta.⁸

Önmagában a per nem lenne különös, ha a vádlott nem — a pártállam alatt elszigetelt — Ferencvárosi Torna Clubnak lett volna a párttitkára.⁹ Hogyan lehe-

4 BFL Munkásörség Budapesti Parancsnoksága MSZMP Bizottságának iratai (=XXXV.33). 1965. 20. őe. Rendkívüli esemény.

5 BFL MSZMP XVI. Kerületi Pártbizottság vezető testületi iratai (=XXXV.21.a). 1965. 3. őe. XVI. Kerületi Végrehajtó Bizottság 1965. december 8-ai ülésének jegyzőkönyve.

6 BFL XXXV.33 1965. őe. 20. őe. Rendkívüli esemény.

7 Útmutató a pártfegyelmi munkához és a pártvizsgálathoz. Bp., 1975. (A továbbiakban: Útmutató...) 8–28. p.

8 BFL Fővárosi Bíróság TÜK-iratai (XXV.4.f.). 9307/1962.

9 A tárgyalás zárt ajtók mögött zajlott, de Tischler János: „Nemere” fn. informátor jelenti. A Fradi megfigyelése az 1960-as években című írásában megnevezte Weidemann Károlyt, így az anonimizálásnak itt nem volna értelme. <http://www.rev.hu/rev/html/hu/ugynok/munka/nemere.html> (Utolsó letöltés: 2016. szeptember 1.) Újabb az Az Állambiztonságok Szolgálatok Történeti Levéltára iratanyagára építve ld.: *Takács Tibor: A Weidemann-ügy, 1961. Sport, hatalom*

tett annak a klubnak, melyet akkor és azóta is gyakran ér a szélsőségeség vádja, olyan párttitkára, akit állam elleni izgatással vádoltak meg? Ha elolvassuk az ítéletek indoklásait és a tanúvallomásokot, érezhetjük, hogy valami lappang az ügy mögött, és ez a sejtés arra ösztönzi a kutatót, hogy mélyebbre fúrjon, és egyéb forrásokat, például pártiratokat is megvizsgáljon az ügygel kapcsolatban. És előre bocsátom, rendkívül érdekes dolgokat találunk: az egyén személyes sorsa mögött kibontakozik a pártállam és a Ferencvárosi Torna Club vezetősége, sportolói és rajongói közötti viszony.

Weidemann Károly — miután 1930 és 1939 között a klubnál öklözött, majd ezután segédedző lett — 1945 után, a Kommunista Párt tagjaként vett részt az 1899-ben alapított, és az egyik legrégebb ma is működő magyar sportegyesület ökölvívó szakosztályának újraszervezésében, majd itt alkalmi munkákat vállalt, edzősködött, ezután ökölvívó edzők testületének elnöke és titkára volt. 1950-től az '56-os forradalomig az Élelmezézipari Dolgozók Szakszervezeteinek Szövetsége (ÉDOSZ) sportosztályán volt politikai munkatárs, üzemi sportszervező, területi elnök. 1945-től volt párttag, 1953-tól az FTC párttitkára. Mivel a „*Budapesti Kinizsinél megalakuló forradalmi bizottság azonnal eltávolította az egyesület elnökségéből*”, a forradalom leverése után, 1956 végétől a MSZMP alapszervezet ideiglenes titkára és az FTC elnökség tagja lett,¹⁰ és az MSZMP Budapesti Végrehajtó Bizottságának iratai szerint Weidemannt 1958-ban megerősítették az FTC ügyvezetői beosztásában.¹¹

1959 februárjában három sportegyesület vezetőjének (Weidemann mellett Hermann Béla, a Vasas SC főtitkára és Horváth József, az MTK titkára) beosztását is felülvizsgálták. Weidemannt felmentették az FTC ügyvezetői megbízatásából, de az FTC alapszervi párttitkára maradt. Az indok az ideiglenes jelleg felszámolásán túl az volt, hogy nem „*tudta megoldani azokat a politikai, szervezeti és sportszakmai feladatokat, melyek megoldása elengedhetetlenül szükséges lett*

és állambiztonság a korai Kádár-korszakban. In: Aetas. 30. (2015) 4. sz. 5–21. p. (a továbbiakban *Takács*, 2015.) A többi szereplőt illetően, ahol a történeti hűséget nem zavarta, kerültem a nevek említését.

10 1957 és 1959 között nem választott, hanem megbízás alapján egy tizenöt-, majd öttagú bizottság vitte az egyesület ügyeit. Az FTC elnöksége 1959. február 15-én alakult meg. Korábban az 1950-es sportszervezési felépítés szerint, mint az ÉDOSZ Kinizsi SE pártszervezete az MSZMP VI. Kerületi Pártbizottság alá tartozott. BFL MSZMP IX. Kerületi Végrehajtó Bizottság iratai. (=BFL XXXV.14.a.4.) 112. öe. (1961. június 29.) 21. p.

11 BFL XXXV.1.a.4. 27. öe. (1958. június 23.) 12., 55. p. Együttal Horváth Józsefet, az MTK titkárát és Csáki Sándort, az Újpesti Dózsa Club elnökét is. Uo. 12., 53., 55–56. p.

volna. Nem rendelkezik azokkal a vezetői készségekkel, melyek birtokában ténylegesen a klub vezetője lehetett volna. Több esetben felsőbb szervek beavatkozására volt szükség a problémák tisztázásában.” Emellett a sportvezetőket klubismertük miatt státuszukban megtartották.¹²

A Weidemann felmentésével párhuzamosan függetlenített elnöknek a Weidemannhoz hasonlóan 1945 óta párttag Bédi Jánost nevezték ki, akiről a IX. kerületi pártszervek jó ajánlást adtak:

„Az ellenforradalom alatt szilárdan kiállt a népi hatalom mellett. [...] Szilárd, elvhű és pártszerű embernek tartják. [...] Bédi elvtárs fiatalabb korában aktív sportoló volt. Nemcsak a futballhoz, hanem több más sportághoz ért. Személyi kapcsolatok is fűzik az FTC-hez. Jól ismeri a ferencvárosi szurkoló közönséget. Jól látja azokat a feladatokat, amelyeket az FTC-nél meg kell oldani. [...] Sokéves vezetői tapasztalata a párt politikájához való hűsége alapján alkalmas az FTC függetlenített elnökének¹³.”

12 BFL XXXV.1.a.4. 44. öe. (1959. február 2.) 21. p. Bédi Jánosnak, az FTC függetlenített elnökének, Kertész Istvánnak a Vasas SC függetlenített elnökének, Dénes Istvánnak, az MTK függetlenített elnökének kinevezése, ill. Hermann Bélának, a Vasas SC főtítkárának (a labdarúgó szakosztály elnöke maradt), Horváth Józsefnek, az MTK titkárának felmentése: Uo. 21., 56–61. p.

„Hermann elvtárs vezetői munkájában ért el eredményeket, azonban néhány alapvető kérdésben többszöri figyelmeztetés ellenére sem tudott következetes maradni. Többek között az ő passzív álláspontja miatt nem sikerült nagyobb eredményeket elérni a Vasas munkás arculatának visszaadásában. A kezdeményező lépések ellenére — bár erre az elnökség is adott utasítást —, keveset tett a Vasas mellé lecsapódó kimondottan kispolgári elemek térhódításával szemben. A labdarúgó szakosztályhoz fűződő kapcsolatai, vezetési munkájában olyan erősen befolyásolták, hogy ez a többi szakosztály felé folytatott munkában akadályozta. A Vasas SC előtt álló feladatok azt kívánják, hogy a sportklub vezetését politikailag megerősítsük, a vezetés ideiglenes jelleggel felszámoljuk. A Vasas Szakszervezet titkárságának az a véleménye, hogy Hermann elvtárs képességét e feladatok meghaladják, s ezért javasolják őt ideiglenes beosztásából felmenteni.” Uo. 58. p.

„Horváth elvtárs ideiglenesen töltötte be az MTK titkári funkcióját. A klub volt vezetőjét a Textilszakszervezet Sportosztály vezetőjének nevezték ki, s ekkor vette át a klub vezetését. Munkájában az elmúlt időszakban két dolog volt a jellemző. Egyrészt mint régi sportvezető nem tudott szakítani az ellenforradalom előtti sportvezetés néhány hibájával. Másrészt túlságosan össze volt fonódva a szakszervezet sportosztályával, s lényegében a döntő kérdésekben nem az ő szava érvényesült, hanem a sportosztály vezetőjéé. Az MTK-ban meglévő problémák megoldása is túlhaladta erejét. Az MTK új vezetése számára szükségesnek tartjuk, hogy munkatársként továbbra is az MTK státuszában maradjon.” Uo. 61. p.

13 BFL XXXV.1.a.4. 44. öe. (1959. február 2.) 56. p.

Bédi kinevezésben a sportolói múlton túl hangsúlyosabb szerepet játszott az a tény, hogy 1951 és 1953 között az Államvédelmi Hatóságnál is szolgált, és az FTC pártszervezet megalakulása óta titkári funkcióban volt, tehát politikailag megbízható volt, és jól ismerte az egyesület tevékenységét. (Nem mellesleg Bédi titkári funkciója alatt, testvére, Bédi Ferenc a Budapesti Rendőr-főkapitányság MSZMP pártszervezetének volt tagja.¹⁴)

Sajnos a Ferencvárosi Torna Club 1957 és 1962 közötti pártalapszervi iratai nem engednek részletes betekintést a pártbizottság munkájába: csak az 1957. és az 1960. évből maradt fenn iratanyag — összesen hét lap terjedelemben. A négy jegyzőkönyv (három tagfelvételi, egy beszámoló, és egy munkaterv napirenddel) azonban megerősítette, hogy letartóztatásai a párttitkár Weidemann volt, továbbá pontos számokat kapunk a párttagság alakulásáról is: az 1960. január 30-ai ülésen hét párttag és két tagjelölt vett részt, így az FTC alapszervezetének 9 tagja lett.¹⁵

Az MSZMP Budapesti Bizottsága Közigazgatási és Adminisztratív Osztályának iratai közt azonban fennmaradt két olyan feljegyzés, melyek segítenek a korai Kádár-rendszer sportpolitikájának megértésében. Mivel e két irat eddig elkerülte a kutatók figyelmét, ezeket az alábbiakban részletesebben ismertetem. Kiss Tibor, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége Testnevelési és Sportosztály osztályvezető helyettese — a szakszervezeti sportkörök pártvezetésének biztosítása céljából — 1957. augusztus 22-én megküldte javaslatait Kelen Bélának, az MSZMP Budapesti Pártbizottság — budapesti pártbizottsági tagként egészen 1989-ig funkcióban lévő — titkárnak. A szakszervezeti sportmozgalom 23 „nagy és jelentős” sportkörével tárgyalták meg azt, „*hogyan a szakma területén lévő nagy sportköröknél milyen formában volna a legmegfelelőbb a párt vezetésének biztosítása.*” A javaslat szerint szükséges lett volna még a „*Bp. Honvéd SK, Bp. Dózsa SK, MAFC, BEAC és a Bp. Spartacus [sic!] SK*” egyesületeknél is megvalósítani a helyes pártirányítást. Az előterjesztés nem meglepő módon elsőként az Élelmiszeripar alá sorolt Ferencvárosi Torna Clubbal foglalkozott:

-
- 14 Bédi Ferenc 1945 óta állt a Belügyminisztérium szolgálatában, 1950-ben „*koholt vádak alapján elítélték*”, majd rehabilitálták. 1957-ben a Budapesti Rendőrkapitányság Politikai Főosztály munkatársaként a BRFK 1957. június 2-ai pártértekezletén választották az MSZMP BRFK Pártbizottság tagjai közé. 1959-ben a határőrségnél szolgált alezredesi rendfokozatban. Uo., ill. BFL MSZMP Budapesti Rendőr-főkapitányság (=XXXV.30.a) 1956–1957. évi iratai. 3. öe.
- 15 Az ülésen Buruncz János, Németh Lajos, Pauer János, Weidemann Károly tagok és Tátrai Sándor, Juhász Gyuláné tagjelöltek vettek részt. BFL XXXV.14.c.1960. 53. öe. Az 1957-es ülésen Weidemann mellett Bondi Miksa, Beniczky Ferenc aláírása szerepel. BFL MSZMP VI. Kerületi Bizottság 1957. évi alapszervi iratai (BFL XXXV.11.c.1957). 49. öe.

„A sportkörnek csak 2-3 olyan függetlenített alkalmazottja van, akik párttagok. Ezek részére javasoljuk, hogy közösen az Élelmiszeripari Dolgozók Szakszervezetének sportosztályával alkossanak egy pártcsoportot, mely a szakszervezet alapszervezetéhez tartozzon. Az FTC elnökségén belül szervezendő kommunista csoport a IX. kerületi pártbizottsághoz tartozzon.”

Kelen a referátumában így válaszolt a felmerült kérdésekre:

„Szükség van a különböző leplezésekre a sportban a sportvezetőkkel és sportolókkal szemben, úgy mint a Dalnoki esetében is. A Dalnoki ügy jól indult, sajnos az újságírók nem egyforma mértékkel bírálták, pedig itt is a kommunista egyöntetűsége van szükség, erre kéri a Párt sporthatározata a sajtót. Rámutat, leplezzék le személyre való tekintet nélkül azokat a sportvezetőket sportolókat, akik áthágják a szocialista sporterkölcs szabályait. Harcot kell folytatni a sportmozgalomban, valamint a sportújságokban, a napilapokban [...]”

Az elnök, Kovács János szavai is jellemzőek a korszakra.

„Azt szoktuk mondani, hogy ahol nem vagyunk ott, ott az ellenség van. A sportban és a testnevelésben azonban mellettünk ott van az ellenség is. Ezt tapasztalhattuk az elmúlt években és hónapokban. Tehát erre ügyelni kell és munkánkat úgy kell megszerveznünk, hogy lent a sportkörökben, szakosztályokban, egy-egy kerület munkájában valóban a párt határozata legyen végrehajtva és a párt határozatának megfelelően neveljük sportolóinkat.”¹⁶

A másik feljegyzés „Az F. T. C. kommunista vezetőinek beszámolója az MSZMP sportbizottsága elé az MSZMP politikai bizottsága sportra vonatkozó határozata végrehajtásának állásáról az F. T. C.-ben” címet viseli.¹⁷ Az 1958. február 20-án az ún. Ötös Bizottság nevében a korábbi szakosztályelnök, Száraz István által írt feljegyzés első része a Fradi „kinizsis” történetével foglalkozott. Az FTC 1948-ban „társadalmi sportegyesületek megszüntetése alkalmával” 11 szakosztállyal, 500 versenyzővel és nem mellesleg félmillió forint adóssággal, erősen elhasznált felszereléssel, elavult, korszerűtlen létesítményekkel került ÉDOSZ ellenőrzése alá. Az értékelés szerint az újonnan felállt sportvezetés politikailag megbízható volt, és

„1956-ban a sportkör összetétele a következőképpen nézett ki:

Összsportolók létszáma 1697 fő, ebből felnőtt 669 fő, ifi 1028 fő. Az élelmezési szakma területén dolgozott 229 fő.

16 BFL MSZMP Budapesti Bizottsága Közigazgatási és Adminisztratív Osztályának iratai (XXXV.1.d.). 4. öe.

17 Uo. 12. öe.

Minden szakosztály élén politikailag megbízható élelmezési káder állt. Pl. labdarúgás Nöhre Árpád, úszás Száraz István, birkózás Karakas László, stb.

*Összes szakosztály-aktíva 154 fő.*¹⁸

A második részben az 1956-os eseményekről, az azt követő politikai munkáról és az FTC Baráti Köréről esik részletesebben szó. Mivel tudtommal eddig nem közölt dokumentumról van szó, és társadalomtörténeti párhuzamokban gazdag, valamint a Fradi történetével foglalkozó szerzők az események ismertetésekor általában csak Nagy Béla vonatkozó könyvét¹⁹ idézik, ezért ezt a forrást hosszabban idézem.

„1956. október 23-án a Budapesti Kinizsi az elsők között volt, melyet az ellenforradalmi elemek megrohantak és birtokukba vettek.

Óriási tülekedés indult meg a birtoklásáért, egyes személyek, csoportok és pártok között, mivel komoly politikai bázist és anyagi lehetőségeket láttak benne.

Az ellenforradalom első napjaiban megalakult a forradalmi bizottság, melynek tagjai: Németh János, Pataki Mihály, dr. Tóth Lajos, dr. Takács István, Hajós József, SEDA József, Kispéter Mihály. A forradalmi bizottság november 1-én délután 2 órára értekezletet hívott össze az Üllői úti sporttelepre. Németh János és Pataki Mihály az ellenforradalmárok vezetői egy levelet mutattak fel, melyen az OTSB forradalmi bizottsága engedélyezte az F. T. C. megalakítását és elismerte őket, mint F. T. C. vezetőket. Az ellenforradalmárok átvették az F. T. C.-t, néhány embert eltávolítottak. Így Nöhre Árpádot, Kovács Istvánt, Száraz Istvánt és Weidemann Károlyt. Délután értekezlet volt, ahol a labdarúgó csapatra vonatkozóan megbeszélést tartottak. Megbízták Sós Károlyt és Ónodi Lajost a szakosztály felügyeletével és Pataki Mihály kinevezte magát labdarúgó szaktanácsadónak. Egyben kérték az ott megjelent szurkolókat, hogy továbbra is támogassák munkájukat. Még itt az értekezleten megbízták Furman [sic!] Károlyt, Hajós Józsefet, SEDA Józsefet, hogy másnap az egyesületet leltározzák fel, vegyék át a teljes vezetést, irányítást.

Az SK életében fordulópontot jelentett november 17-e, amikor szakosztályi vezetőinket és aktívánkat összehívtuk, kik ezen az értekezleten nyíltan kifejezték a szakszervezethez való ragaszkodásukat. Ezt követően a szakszervezet elnöksége a megjelent kormányrendelet alapján megszüntette az összes bizottságokat és a sportkör élére egy ötös bizottságot nevezett ki, mely azóta is végzi munkáját.

18 Uo.

19 Nagy Béla: FTC napló 1955–1959. Budapest, 1981. 31–33. p. http://library.hungaricana.hu/hu/view/FTCnaplo_1955/?pg=32&layout=s (utolsó letöltés: 2016. szeptember 1.).

Az ellenforradalom következtében az F. T. C. szakosztályaiból 154 fő disszidált, egyes személyeket pedig a belügyi szervek őrizetébe vettek.

A »forradalmi bizottságban« legexponáltabb személy, Németh János disszidált, a többiek pedig, ahogy a politikai helyzet tisztázódott, visszavonultak.

[...]

A sportmunka beindítása különösebb zökkenők nélkül meg is történt, azonban a vezetést elsősorban a szakosztályoknál nem sikerült maradéktalanul megoldani, amibe az is szerepet játszik, hogy az élelmezési szakmában dolgozó sportszerető elvtársak nem szívesen vállalják azt, hogy őket is úgy kezeljék, mint »Fradistákat«, amely politikailag nem a legjobb csengésű név. Ennek következtében pillanatnyilag úgy állunk, hogy az F. T. C. keretén belül 19 szakosztály működik, melyből 8 szakosztálynál biztosítva van a szilárd politikai vezetés. A 11 sz. o. közül 6-nál formálisan meg van oldva, azonban az ott működő elvtársaink passzivitása folytán a szakosztályok működésének politikai garanciája nincs meg. 5 sz. o.-nál pedig csak részben van megoldva a vezetés.

Szakosztályainknál olyan címen, hogy ellenforradalmi ténykedésük milyen volt a sportolóknak, vizsgálatot nem tartottunk.

[...]

Az F. T. C. munkáját komoly mértékben akadályozta a B. kör magatartása,²⁰ melynek soraiban mindig megbújtak az ellenséges elemek. Ma is vannak közöttük sokan olyanok, akik felhasználják a sportpálya izzó légkörét arra, hogy népi demokráciánk ellen uszítsanak. Ezek az uszítások oda vezettek az elmúlt 13 év alatt, hogy népi demokráciánk egyes vezető funkcionáriusai magát az F. T. C.-t is politikailag megbízhatatlannak tartották, és nem kezelték úgy, mint a szocialista sport képviselőjét. Ezt a körülményt állandóan érezték és sérelmezték az F. T. C. vezetői és sportolói. Az ilyen elbírálás nem adott politikai segítséget az F. T. C. vezetői és sportolók részére az ellenséges elemek elleni határozott fellépéshez, hanem egyes esetekben az intézkedések a B. körhöz taszították az F. T. C. sportolóit is.

A fent említett okoknál fogva az Élelmezési Szakszervezet Elnökségét és vezetését szinte állandóan foglalkoztatta a B. kör kérdésének megoldása. A megoldást a következő körülmények nehezítették meg. B. kör néven van számontartva Magyarországon kb. 20–25 ezer főnyi, erősen vegyes összetételű (kisiparos, polgár, deklaszált elem, munkás stb.) állandó jellegű F. T. C. szurkoló. Ennek egy

20 A B-közép és a Baráti Kör alapításáról ld.: <http://www.ftcbaratikor.hu/2010/01/02/a-regi-b-kozeptol-a-mai-barati-korig-avagy-fradizmus-a-jatekteren-kivul/> (utolsó letöltés: 2016. szeptember 1.).

kb. 2–300 főre tehető szervezett magja van, kik mindenhová elkísérik a csapatot. Rendszeresen összejöveleket tartanak, ahol olyan problémákkal foglalkoznak, amelyekkel az F. T. C. vezetősége nem ért egyet. Ilyen pl., hogy egy-egy játékosnak, versenyzőnek felsegélyezésére gyűjtéseket rendeznek. Az ilyen irányú tevékenység a sportolók nevelését erősen gátolta. A fentiekén túlmenően a B. kör tagjai a vezetők és edzők nevelési tevékenységét is zavarhatják, mert pl. előfordul, hogy kórusban kiabálva, vagy levél útján követelik egyes játékosok, edzők, vezetők eltávolítását, vagy beállítását. Céljaik elérésre propaganda-hadjáratokat indítanak. Szükségesnek tartjuk kihangsúlyozni, hogy mióta az F. T. C. szakszervezeti felügyelet alatt áll, sem a szakszervezet vezető szervei, sem annak személy szerint egyes tagjai a B. kör működésével nem értettek egyet, azt mindig ellenezték, és soha semmilyen körülmények között azzal közösséget nem vállaltak. Ellenkezőleg, mint eddig mindig, most is, összetételénél fogva veszélyesnek tartják.

Sajnálatos körülmény az, hogy igen sok esetben a sajtó is megnehezíti a vezetőség nevelő munkáját a B. kör felé, mert megkérdezésünk és tudtunk nélkül megkeresik a B. kör vezetőit, és a sajtón és rádión keresztül nyilatkoztatják őket.

1957-ben már egy ízben született határozat a B. kör megszüntetésére, ezzel azonban Terényi Imre elvtárs egy megbeszélés alkalmával nem értett egyet, és véleménye az volt, hogy működjön tovább, de az F. T. C. vezetősége épüljön be, és belülről gyakoroljon pozitív hatást működésére.

Annak ellenére, hogy ezután a megbeszélés után tettünk lépéseket annak irányába, hogy a B. kör működésére befolyást gyakoroljunk, a gyakorlat alapján mindjobban megérlelődött a vezetőségben az az elhatározás, hogy a B. kör szervezett központjának működését fel kell számolni, és amennyiben a Párt sportbizottsága ezzel egyetért, a labdarúgó idény beindulása előtt ezt végre is hajtjuk.

[...]

Az F. T. C.-ben 1951 óta önálló pártszervezet működik, mely a VI. ker. Pártbizottsághoz tartozik. Titkára megalakulása óta Weidemann Károly. Jelenlegi taglétszáma 10 fő.

Az MSZMP Sportbizottsága ülésére az alábbi elvtársakat javasoljuk meghívni: Karakas László, Krinizs Károly, Hernádi Mátyás, Száraz István, Nádas Adolf, Weidemann Károly, Ónódi Lajos, Bokodi Mihály.”²¹

Az 1960. szeptember 17-ei, 4:1-re végződött FTC–MTK meccs ismét kiváltotta a felsőbb pártszervek FTC felé irányuló érdeklődését. Dálnoki Jenő híres

21 BFL XXXV.1.d. 12. §e. Ugyanebben az őrzési egységben külön jelentés foglalkozott a Magyar Testgyakorlók Körével is.

keménysege és a Ferencváros vezetése miatt az említett meccsen elszabadultak a pályán az indulatok, Bödör Lászlót és Sándor (Csikar) Károlyt, az MTK játékosait kiállították. Fradi vezetés mellett a „*mérkőzés lassan unalomba fulladt volna, ha néhány túlkemény »belépés« nem kavart periódikus izgalmakat. Ezek olykor a nézőterre is áttérjedtek, s a szóviták az est homályában könnyű testi sértésig fajultak. A rendőrség azonban résen állt.*”²² Ezt követően a „*Politikai Bizottság utasítása*”²³ értelmében 1960. szeptember 21-én” az MSZMP Központi Bizottság (=KB) Párt- és Tömegszervezetek Osztályán (=PTO)²⁴ a „*Ferencváros problémái*”-nak megszüntetéséről a Belügyminisztérium, a Magyar Testnevelési és Sport Tanács (=MTST), a Magyar Labdarúgó Szövetség, az ÉDOSZ, az FTC (Bédi János), a SZOT, a Népsport, az MSZMP Budapesti Pártbizottság és az MSZMP KB PTO képviselői tartottak értekezletet. A jelenlévők egyöntetűen elítélték a Ferencváros csapatának durva játékát, a közönség egy részének minősíthetetlen magatartását, és megállapították, hogy ezért „*mindenkit*” felelősség terhel. Olyan intézkedéseket kívántak hozni, amelyek elejét veszik az újabb botrányoknak. Az értekezleten — „*az MLSZ Fegyelmi Bizottságának liberális határozata*” ellenében — felkérték az FTC vezetőit, hogy az egyesület saját hatáskörében büntesse meg Dalnoki Jenőt, és az MLSZ Elnöksége eltiltotta az FTC–MTK mérkőzés játékvezetőit.²⁵ Egyúttal bejelentették, hogy az FTC ismét létrehozza az 1958-ban megszüntetett baráti körét, de a legszigorúbban ügyel arra, hogy a baráti kör tagjai közé politikailag megbízható, klubsovinizmustól mentes embe-

22 http://www.tempofradi.hu/wp-content/uploads/2011/09/KS_1960_04_0017-19600917.jpg (Utolsó letöltés: 2016. szeptember 1.).

23 *Javaslat bizottság kiküldésére a sport helyzetének megvizsgálására.* Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (MNL OL) MSZMP Központi Bizottság Politikai Bizottsága iratai (M-KS-288.5.). 39. öe. (1957. augusztus 13.) 9–10. p. Kádár János szóbeli előterjesztésére Földes Lászlónak, Gáspár Sándornak, Herczeg Ferencnek kellett a magyar sport helyzetét és vezetőit megvizsgálni. Ezen belül Sebes Gusztáv személyével és a futball helyzetével is foglalkozniuk kellett. A felelősnek megjelölt személy a később MSZMP budapesti első titkárként az FTC ellehetlenítését javasló Gáspár Sándor volt...

24 A magyar sport pártirányítását 1959-től az MSZMP PTO vette át. *Javaslat az egészségügy és a sport pártirányításának megoldására.* MNL OL MSZMP Titkárság iratai (M-KS-288.7.). 49. öe. (1959. május 7.) 3., 10. p.

25 „*Fehérvári játékvezető jól mozgott és rosszul bíraskodott a pályán. Úgy gondoljuk azonban, ő nem is tehet erről. Miért küldték ki egy ilyen mérkőzésre?*” Uo. Az MLSZ fegyelmi bizottsága egyébként Dalnokit és Gerendás Andrást is eltiltotta egy-egy meccsre. http://library.hungaricana.hu/hu/view/FTCnaplo_1960/?pg=31&layout=s (Utolsó letöltés: 2016. szeptember 1.).

rek kerüljenek. A baráti kör feladata az FTC támogatása, a pályán a sportszerű légkör kialakítása és a rendbontók elleni fellépés lett volna.²⁶ Elhangzott továbbá, hogy az FTC huzamosabb ideig nem játszhat esti mérkőzéseket, edzőmérkőzéseit zárt kapuk mellett tartsa, és a klub gondoskodjon arról, hogy „*az FTC-pályán ne jöjjenek össze rendszeresen az emberek.*” Az MTST képviselői vállalták, hogy úgy szervezik át a Népstadion jegyelosztását, hogy a kapu mögötti szektorokban ne tömörülhessenek a „*rosszindulatú szurkolók*”, és biztosítania kellett, hogy a pályát az addiginál magasabb kerítés vegye körül, illetve szigorúan ellenőrizni kellett annak a rendeletnek a végrehajtását, hogy a sporttelepeken szeszes italt, „*beleértve a sört is*”, ne árúsítsanak. A legszigorúbb határozat mégis az volt, hogy „*felkérték*” az IBUSZ-t, hogy az FTC szurkolók részére ne indítson különvonatokat és autóbuszokat.²⁷ A „*megállapítások*” arra az egy nappal korábbi MSZMP KB PTO előterjesztésen alapultak, mely a fenti szigorítások mellett „*a Fradi-kultusz*” elleni fellépés érdekében az FTC megszüntetését is lehetségesnek tartotta.²⁸

Az MSZMP Budapesti Végrehajtó Bizottsága (=Bp. VB) 1960. október 24-ei ülésen tárgyalta „*»Az MSZMP Művelődéspolitikai Irányelvének²⁹ értelmezése a testnevelési és sportmozgalomban« című tézisek végrehajtásának állásáról*” című MSZMP Budapesti Pártbizottsága Párt és Tömegszervezetek Osztálya (=Bp. PTO) előterjesztést, melynek része volt az „*Intézkedési terv (javaslat) az »FTC-problémára«*” előterjesztés is. Bár az előterjesztés elsősorban sikerekről számolt be, a VB-ülésen a sportpályák helyzetének és a munkaidő kedvezmény megtárgyalásán túl Terényi Imre, az MSZMP KB PTO sportügyekért felelős munkatársának³⁰ jóvoltából az ún. „*Fradi-probléma*” is előkerült:

„A jelentésben nincs benne az FTC probléma, pedig ide kíváncszott volna. Ez egy nagyon komoly politikai probléma. Ez nem sport kérdés. [...] Legnagyobb probléma, hogy a Ferencvárosnak nagy sport tradíciói vannak és az osztályellenesség ezt kihasználja. Izgatnak, két esetben politikai jellegű tüntetésre is sor került.

26 MNL OL MSZMP Párt- és Tömegszervezetek Osztálya (Pártpolitikai Osztálya) iratai (=M-KS-288.21.). 1960. 28. ée.

27 MNL OL M-KS-288.21.1960. 28. ée. 89–90. p.

28 Uo. 91–92. p.

29 MNL OL MSZMP Központi Bizottsága iratai (M-KS-288.4.) 18. ée. (1958. július 25.) 89–161. p.

30 Terényi 1957 és 1959 között az MSZMP KB Adminisztratív Osztály politikai munkatársa és az MTST-ben működő kommunista csoport titkára volt, majd az MTST-vel együtt került át az MSZMP PTO-ra. <https://www.neb.hu/asset/phpF7PuL8.pdf> (Utolsó letöltés: 2016. szeptember 1.).

Mi e kérdéssel nem foglalkoztunk eleget és ezzel átadtuk a terepet az osztályellenességnek, a huligánoknak”.³¹

Gáspár Sándor, a Budapesti Pártbizottság első titkára részéről elhangzott állásfoglalás pedig magában hordozta az FTC elképzelt jövőjét:

*„Gondolkozni kell rajta, bár nem ide a jelentésbe vág, hogy az FTC-vel mit csináljunk. Véleményem szerint olyan módot kell alkalmazni, hogy középszerűvé tegyük őket. Összmunkára van szükség ebben a felső vezetőktől kezdve, okos politikai munkával a sportkörben dolgozó kommunistákkal együtt ki kell gondolni a módot erre. Nem kell tehát felszámolni, csak középszerűvé tenni.”*³²

Gáspár megállapítása az ülésen határozattá érett:

*„A Ferencvárosi TC-re vonatkozóan át kell alaposan gondolni a tennivalókat. Az egyesület szétszedésének múltban alkalmazott módszerei nem váltak be. A Sportclub értékét átmentve az egészet középszerű szintre kell helyezni, az ott dolgozó kommunistákkal egyetértésben, hosszú távlatú, szisztematikus munkával.”*³³

A határozatot követően az MSZMP Bp. PTO 1960. december 6-ai keltezésel „Intézkedési tervet” dolgozott ki az „FTC-probléma rendezésére”. A tervet a Budapesti Titkárság jóváhagyása után „Szigorúan bizalmas kezelés” mellett Terényinek is megküldték. Az intézkedési terv három téma köré csoportosította a javaslatokat: „Az FTC-n belül rendet csinálni, ezzel is szűkíteni a provokációk lehetőségét. Kihangsúlyozni az egyesület szakszervezeti jellegét, ezzel és más tevékenységgel polarizálni az FTC-tábort. A megfelelő tanulságok levonását és ezek felhasználását a sportmozgalmat irányító munkában.” A probléma rendezését elsősorban politikai kérdésnek tekintették, de leszögezték, hogy „néhány adminisztratív jellegű intézkedésre is szükség van. [...] »A Fradi kultusz és mítosz« ellen fel kell lépni, semmiképp nem kerülhet előnyösebb helyzetbe a többi sportegyesülettel szemben.” A tervezet konkrét feladatokat javasolt a budapesti és a IX. kerületi pártbizottságnak, a szakszervezeti sportköröknek, az ÉDOSZ-nak, a Magyar Testnevelési és Sporthivatal (=MTSH), illetve a Budapesti Testnevelési és Sporthivatal szövetségeinek. A kerületi pártbizottságon az FTC kerületi üzemi támogatását és egyúttal a pártoló tagság szervezésének felügyeletét javasolták, a sporthivataloknak pedig annak a lehetőségnek a kizárását, „hogy az FTC-be vezetőként vagy sportolóként kétes elemeket irányíthassanak; az MTSH vizsgálja felül

31 BFL XXXV.1.a.4. 87. öe. (1960. október 24.) 20. p.

32 Uo. 22. p.

33 Uo. 3., 89. p.

és módosítsa a jegyelosztást.” Szükséges adminisztratív intézkedés fogatosítását is tervezték:

„[...] az FTC edzőmeccseit elvinni, a sportpálya kapuit bezárni, [...] vidéki mérkőzésekre az IBUSZ vonatok és buszok leállítását, [...] MTI tablónál, Képes Sportnál a napi sajtónál leállítani a »Fradi oldalt«, [...] különféle vonalon fellépni a »Fradi-kultusz« ellen, vendéglátóipar »Fradi-babák«, csokoládé, Karinty »Fradi-szív« c. könyvének újrakiadása stb.”³⁴

Az MSZMP KB PTO tovább folytatta a vizsgálatokat, 1961. február 7-én „Javaslat a Ferencvárosi Tornaklub szocialista jellegének növelésével kapcsolatos feladatokra” címmel készítettek beszámolót. Ebben megállapították, hogy a IX. Kerületi PB a felelős azért, hogy „nem foglalkozott jelentőségének megfelelően az FTC sportolói és körükön tömörülő szurkolók között a párt politikai befolyásának növelésével”, fokozni kívánták „a politikai nevelő munkát, fellépni a »politikamentes sport« hazug jelszava ellen”. Az előterjesztő egyértelműen a kerületi pártbizottság hibájaként róta fel, hogy

„[...] nem foglalkoztak megfelelően az FTC-vel, egyszerűen fasisztának bélyegezték. Ezért sok esetben háttérbe szorult az ellenforradalom előtt más egyesületekkel szemben. Sokan szégyellték, hogy fradi-szurkolók, fejükhöz is vágták, hogy lehet egy párttag FTC-szurkoló. Ellenséges elemek Ferencváros B-közép címen tömörülnek, egyes mérkőzéseken politikai tüntetést szerveznek.”³⁵

Mivel egy olyan kerületi csapatról volt szó, melynek a sportpályája is a IX. kerületben található, valamint dolgozóinak nagyobb része fradista, ezért a média segítségével és a meccsek körüli szervezés útján úgy kívánták növelni a politikai befolyást, hogy a sajtó és a rádió nyilvánítsa ki, hogy a kerületben dolgozó szurkolók a „becsületes” szurkolókhoz tartoznak. Javasolták továbbá, hogy növeljék a pártoló tagságot; az FTC rendezvényeire a jegyeket, a vidékre menő IBUSZ-vonatjegyeket is a kerület üzeminek szakszervezeti bizottságain osszák ki, hogy a

„[...] mérkőzésekről kiszorulanak a szervezett, ellenséges csoportok, és a mérkőzéseken a hangadók a becsületes munkásemberek legyenek, akik nyomban fellépnek — ha körülöttük nem megfelelő hangot hallanak. [...] Annak ellenére, hogy az FTC elnökségének többsége jelenleg tisztaműtű, becsületes, sportot szerető olyan párttag és pártönkívüli elvtársakból tevődik össze, akik az elmúlt másfél-két év alatt tevékenységeikkel igazolták, hogy készek küzdeni az ellenforrada-

34 BFL MSZMP Budapesti Bizottsága Párt- és Tömegszervezetek Osztályának iratai. (=XXXV.1.b.) 67. öe.

35 MNL OL M-KS-288.21.1961. 22. öe.

*lom maradványainak felszámolásáért, a régi fradi gőg ellen, mégis az elnökséget kerületi, nagyüzemi titkárok, komoly tekintélyű kerületi elvtársak bevonásával kell megerősíteni.*³⁶

Az előterjesztés felrótta a ferencvárosi szurkolóknak, hogy az egészséges patriotizmus helyett a sovinizmus jellemző rájuk, és a szocialista országok sportolójainak eredményeit lebecsülik.

*„Túrheterlen az is, hogy sok nő és férfi sportoló verseny közben is tüntetően keresztet visel. [...] el kell távolítani azokat az edzőket, sportolókat, akik továbbra is burzsoá világnézetet és módszereket akarnak meghonosítani az egyesületben. Arra kell törekedni, hogy egyes esetekben inkább kevesebb szakmai tudással rendelkező edzők, gyűrók, vezetők legyenek, de ugyanakkor társadalmi rendszerünkhöz hű, a sportolókat szocialista szellemben és erkölcsre nevelő vezetők legyenek. E gyakorlatot még akkor is alkalmazni kell — a jövő érdekében — ha átmenetileg nehézséget is jelent a sporteredmények terén.”*³⁷

Mivel az idősebb sportolók — emlékezvén a kommunista világot megelőző korokra — veszélyt jelentettek a fiatalabb sportolók manipulálásában, a javaslat szerint *„Fel kell oszlatni, a Ferencvárosi Tornaklub keretein belül működő „öreg fiúk” labdarúgó csapatát és be kell tiltani az MTSH-nak is e csapat működését egyesületen kívül, mert a régi burzsoá nézeteket és gyakorlatot igyekeznek ezek konzerválni, sőt a lehetőségekhez képest a fiatalokra is átvinni.”*³⁸

Ezek után — a klub pártszervezetét hatásköri lista szerint közvetlenül felügyelő — MSZMP IX. Kerületi Pártbizottságnak is lépnie kellett: 1961. június 29-én beszámoltatták az FTC elnökét és párttitkárát. A Fradi vezetősége által írt előterjesztés érdekes módon egyre több élsportolók közti párttagról és százhusz KISZ-tagról számolt be. Külön foglalkozott emellett a sportszerű magatartással is:

„Sportolóink elitélik szurkolóink kicsi, de hangos részének sportszerűtlen, fegyelmetlen, olykor rendszerünkkel szembehelyezkedő politikai magatartását, míg a becsületes dolgozók jó szándékú, sportszerű lelkesítését szívesen veszik és ugyancsak sportszerű küzdelemmel igyekeznek azt meghálálni. Sportolóink tisztában vannak, azzal, hogy szurkolóink azon része, akik a pályán igyekeznek a maguk politikai csemegéjét elhinteni, sok sportolót tettek tönkre már és vették el

36 Uo.

37 Uo.

38 Uo.

önbizalmát, s hogy ezek az elemek nem a szocialista sportért harcolnak, hanem az ellenkezőjét szeretnék elérni, mint ami pártunk és dolgozó népünk célkitűzése.”

Az előterjesztésben kitüntetett szerepet szántak a sportpályák fejlesztésének is: „[...] a magyar ifjúságnak évről-évre több szabadideje lesz, amelynek nagy részét a sportpályákon akarja eltölteni. Hogy ennek a feladatnak is eleget tudjunk tenni, szükséges volna az FTC sporttelepét korszerűsíteni, bővíteni [...]”³⁹

Weidemann az ülésen történt megszólalásában a szervezési nehézségek gyökerének azt tartotta, hogy a pártszervezet nyolc (!) tagjából politikailag csak hat (!) személyre számíthattak. Bejelentette, hogy a párt korábbi elvárásainak megfelelően a B-középet felszámolták. A központi PTO szövegezőjéhez hasonlóan az egyik hozzászóló is az öregfiúk szerveződését tartotta az FTC-nél folyó politikai munkát hátráltató legfőbb oknak:

„Nem tartja helyesnek az öregfiúk egyesületét. Azért, mert az ott működő sportolók irányítását az elnökség nem tudja kézben tartani. Ezért helyesnek tartja, ha az ÉDOSZ is segít ennek felszámolásában.” Az ÉDOSZ képviselőjében megjelenő Csutorka Lajos pedig a fejlesztések igényeire reflektálva leszögezte, hogy *„Pálya szempontjából hosszú ideig nem lesz megoldásra mód.”*

Többen megjegyezték, hogy túl nagy a „nyugalom” és az „önelégültség” a klubban, de végül a jelentést elfogadták.⁴⁰

Lehet, hogy ott követte el a Fradi vezetősége, illetve a párttitkára a legnagyobb hibát, hogy fejlesztést kért egy középszerű sorsra ítélt csapatnak? Mindenesre a párt levette a kezét a párttitkárról, és — az MSZMP KB Titkársági döntését követően⁴¹ — a hatóságok megkezdték a Weidemann elleni nyomozást: 1961. november 1-jén a Belügyminisztérium határozatot hozott őrizetbe vételéről és házkutatásról. A nyomozás elrendelésére november 2-án került sor „népi demokratikus államrend elleni izgatás és egyéb bűncselekmények elkövetésének alapos gyanúja miatt”. Az indoklásban az alábbi vád szerepelt.

„Nevezett huzamosabb idő óta FTC sportkörökben izgató tevékenységet folytat a népi demokratikus államrend ellen. Feltehető hogy jelentős része volt az FTC mérkőzéseken lezajlott ellenséges tüntetések, provokációk előkészítésében.

39 BFL XXXV.14.a.4. 112. öe. (1961. június 29.)

40 Uo. 2–8., 21–28. p. Nem bízták a véletlenre Bédi részvételét, bár a repülője csak az ülés után, délután indult volna, letiltották az útlevelét...

41 MNL OL M-KS-288.7. 118. öe. (1961. október 17.)

*Elnökhelyettesi és párttitkári funkcióját arra használta fel, hogy [...] szadista hajlamainak kielégítéséhez partnereket szerezzen.*⁴²

Valószínűleg a házkutatás hatására másnap, november 3-án Weidemannt terheltként való felelősségre vonásáról született a határozat:

*„Nevezett huzamosabb idő óta párt és népi demokrácia ellenes tevékenységet folytat, barátai körében izgató kijelentéseket tett, lakásán nagymennyiségű fasiszta sajtóterméket és egyéb izgatásra alkalmas tárgyat tárolt.*⁴³

November 4-én elrendelték előzetes letartóztatását, melyet másnap fogantósítottak.⁴⁴ A nyomozás elrendelésével egy időben (november 2.) megkezdték kihallgatását. A IX. Kerületi Pártbizottság — Krisztián Imre esetéhez hasonlóan — azonnal értesült az esetről, és Weidemannt még aznap ki is zárták a pártból.⁴⁵

A nyomozati szakaszban feltett kérdéseket olvasva felmerülhet bennünk, hogy az illetékes pártszervek az 1961 nyarán kezdődött nyomozás előtt mit tudhattak Weidemann előéletéről?⁴⁶ Valószínűleg, ha a „politikai büntett” miatt is kreáltak a vádakot, biztos, hogy a különböző pártszervek már korábban is tudtak Weidemann viselt dolgairól. Addig azonban, amíg a legkisebb esélye is fennállt annak, hogy ő fogja vezetni az alapszervezet, szemet hunytak ezek felett. Amikor azonban kiderült, hogy az FTC pártszervezetében személyi változások lesznek, hagyták előtörni a régen rejtegetett vádakot, esetleg megpróbálták a volt alapszervezeti titkár életéből elővonni olyan eseteket, amelyek még inkább megalapozták azokat a vádpontokat, amelyek alapján Weidemannt el lehetett távolítani a közéletből, azaz bírósági úton elítélni. Ezt igazolja az is, ahogy a kihallgatások során az izgatás vádja elé került a szexuális irányultság vizsgálata.

Példája nem egyedülálló a kommunista pártvezetők vizsgálatakor. Számtalan esetben igazolható, hogy a „kommunista erkölcsöt” sértő kérdésekben csak akkor avatkozott be a párt, ha az MSZMP érdekeit is sértette a „pártszerűlen magatar-

42 BFL XXV.4.f. 9307/1962. 8. p.

43 Uo.13. p.

44 Uo. 10–11. p.

45 Az MSZMP IX. Kerületi VB jegyzőkönyve szerint: „1936-tól a Legitimista Nemzeti Néppárt ifjúsági csoportjának volt a tagja. Majd a Keresztény Ellenzéki Párt tagja, ahol legitimista agitációt fejtett ki. [...] Bizonyítékok vannak illetékes szervektől. FB [Fegyelmi Bizottság] javaslata kizárás. VB [Végrehajtó Bizottság] határozata kizárás.” BFL XXXV.14.a.4. 122. ó. (1961. november 2.) 3–5. p.

46 A pártagnak elméletileg minden korábbi viselt dolgáról beszámolási kötelezettsége volt, és a vétségek a párt előtt soha sem évültek el. A felelősségre vonásra akkor kerülhetett sor, amikor a párt tudomást szerzett róla. *Útmutató...* 10. p.

tás”. Az alkoholista pártvezetőt nem támadták, amíg nem alakult ki feszültség az általa vezetett szervezetnél, és hiába tudták az egyik kerületi első titkárról, hogy nem veti meg az alkoholt, de addig, amíg ez a környezetére nem vetült ki, nem volt akadálya, hogy áthelyezésekor párthatáskörben hasonló szintű pártmunkára javasolják. Amikor — tizenegy évvel később — mindez egy alapszervezeti ülésen is elhangzott, pártvizsgálatot indítottak, országos pártvezetők figyelmeztették, ha a figyelmeztetés után is addigi életmódját folytatja, felmentik funkciójából, de a tényleges retorzió elmaradt. Hasonló eljárás mutatató ki lopással, sikkasztással, gyilkossággal stb. kapcsolatos bűncselekményeknél vagy a kommunista erkölcs egyéb megsértésénél, például egy egyszerű válóperes eljárásnál is. Még köztörvényes bűncselekmény esetén is csak akkor indult a pártvizsgálattal egy időben bírósági eljárás is, amennyiben nem szántak további párt- vagy gazdasági munkát az elkövetőnek.⁴⁷

Weidemann eltávolítását és bukását valószínűleg az okozta, hogy az FTC körül 1961-re már több, a pártállam által komoly politikai súlyúnak minősített probléma is volt. Egyrészt nem sikerült látványosan növelni a párttagok számát a pártalapszervezetben, az 5-9 tag⁴⁸ még akkor is kevés volt, ha a klub elnökségét is a párt nevezte ki, tehát felügyelete alatt tartotta.

Másrészt egy 1961 februárja folyó állambiztonsági nyomozás⁴⁹ a pártvezetők számára bizonyítani kívánta, hogy a klub szimpatizánsai nyíltan vagy leplezve rendszerellenesek voltak. Pedig Taródi István, a Magyar Újságíró Szövetség ügyvezető elnöke és MSZMP frakciójának titkára az 1961. július 12-én keltezett, a magyar sport helyzetéről és annak átszervezéséről szóló, a korábbi sportpolitikát egyébként bíráló előterjesztésben, mint kommunista és kívülálló is arra figyelmeztette a párt vezetőit, hogy különbséget kell tenni szurkoló és szurkoló között. Ugyanis a főváros és az ország nagy része akkor is fradista volt, és ezzel a jelentős tömeggel kapcsolatban még Taródi szerint sem lehetett azt állítani, hogy reakciósook! Ugyanő figyelmeztetett arra is, hogy a szurkolók teljes kirekesztése ellentétes hatást válthat ki nehogy „[...] *helytelen sportpolitikánk következtében komoly tömegeket dobjunk át a reakció oldalára, vagy tesszük előtűnik ellenszen-*

47 Rácz Attila: A budapesti hatalmi elit prozopográfiai vizsgálata 1956–1989 között. Kézirat.

48 Elviekben az MSZMP szervezeti szabályzata szerint alapszervezet létesítéséhez legalább három párttag volt szükséges. A Magyar Szocialista Munkáspárt országos értekezletének jegyzőkönyve. 1957. június 27–29. Bp., 1957. 276–296. p.

49 A nyomozás részleteiről ld.: Takács, 2015. 8–10. p.

vessé rendszerünket csak azért, mert az FTC-vel szemben ilyen sportpolitikát folytatunk.”⁵⁰

Harmadrészt — a pártszervezési hiányosságok mellett — az FTC párttitkára a klub fejlesztését javasolta, és ezzel szembe ment a legfőbb fővárosi pártszerv első titkárának véleményével! Ezekon kívül, talán azért, mert nem látott semmi esélyt a Fradi fejlesztésére, vagy eredendően nem érzett tényleges közösséget az MSZMP-vel, a vallomások és a vád szerint is a maga cinikus módján rendszeresen megjegyzéseket tett a párt sportpolitikájára.

Mindezek együtt megfelelő alapot szolgáltattak arra, hogy a forradalom után már megerősödött párt leszámoljon a „reakciós múltú” Ferencvárosi Torna Clubbal. A továbbiakban a bírósági eljárás különböző fázisait ismertetem. Tulajdonképpen feljelentés nem szerepel az ügyészégi és a bírósági iratokban, valószínűleg egy 1961 eleji akcióban elfogott sportoló vallomása irányította a Politikai Rendőrség figyelmét Weidemannra.⁵¹ Érdekes módon Weidemannt nem érte váratlanul a vizsgálat, letartóztatása előtti hetekben már értesülhetett a nyomozásról, sőt már 1961 telén tapasztalta, hogy a rendőrség foglalkozik a személyével. 1961. januárban beidézték az V. Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol egyelőre csak azt közölték vele, hogy tévedésből kapott idézést. 1961 tavaszán egy nő érdeklődött személyéről a házában lakóktól. 1961 őszén pedig a per két későbbi tanúja már beszámolt neki arról, hogy nyáron a Gyorskocsi utcában egy hónapon át faggatták őket. Végül egy hónappal a letartóztatása előtt, 1961. október 5-én megtagadták a hatóságok a bécsi útlevélkérelmét.⁵²

A nyomozati szakaszban Weidemannak november 2-a és 1962. január 3-a között tizenkét kihallgatása volt. A szexuális kapcsolataira vonatkozó vádakon kívül, amit az első kihallgatás kivételével elismert, minden vádló kérdésre nemleges választ adott. Mindvégig tagadta, hogy ártott volna a politikai rendszernek, és a sportklubban „izgató, ellenséges tevékenységet” folytatott volna. A „rejtegetett” bűnjeleket elhunyt édesapja örökségének vallotta, a nála talált külföldi lapok pedig állítása szerint egy jugoszláv sportvezetőtől, illetve egy Sao Paolói hanglemez borításaként kerültek hozzá;⁵³ és nem ismerte el sem a Legitimista Nemzeti Nép-

50 MNL OL M-KS-288.21.1961. 22. öe.

51 Takács, 2015. 8. p.

52 BFL XXV.4.f. 9307/1962. 71. p.

53 BFL A Fővárosi Főügyészség TÜK büntető iratai (=XXV.60.e.). 04/1962. 31–33. p.

párttal,⁵⁴ a „Királyi Gárdával”, a Nyilaskeresztes Párttal vagy a KALOT-tal, sem a B-közép rendszerellenes elemeivel való kapcsolatát.

*„Arról tudomással bírok, hogy a kérdésben említett tüntetések, provokációk megtörténtek, azonban határozottan kijelentem, hogy én ezeknek a provokációknak kezdeményezőiről, szervezőiről nem tudok semmit.”*⁵⁵

Tagadta, hogy az FTC Baráti Körnek tagja lett volna, vagy tudott volna arról, hogy a B-közép hétfői értekezletein „a népi demákráciaellenes csoportok provokációs előkészületeikről beszéltek volna”. Jelentette ellenben a budapesti rendőr-főkapitányságnak, hogy a B-közép az 1957-es feloszlata után is illegálisan működik, és a B-közép tagjai ezért haragudtak is rá, „mert azt hitték, hogy én, mint párttitkár, állítottam le illetve oszlattam fel önhatalmúlag az ő működésüket.” Tagadta, hogy értesítette volna a Baráti Kör vezetőjét a beépült nyomozók személyéről, és hogy az ökölvívó meccseken bármilyen megjegyzést tett volna a rendszerre. A két tanú, akik ezt vallották, a haragosai voltak, mert korábban feljelentette őket.

Bírálói természetesen nem tartották viccesnek az olyan humorosnak szánt kijelentéseit sem, melyekben az Istennel kapcsolatban a pártot helyettesítette be. Fohászzkodásaiban a „párt segíts” kifejezést használta, ha nem nyert mérközést az FTC, megjegyezte, hogy „nem segített a párt”, ha nyertek, akkor meg „segített”, de állítólag viccesen a pártnak köszönte, ha kávét ihatott vagy bőfögött. Viselkedését helytelennek ismerte el, de szerinte ezt soha sem vitte túlzásba, és azzal érvelt, hogy nem hinné, hogy „bárkit az ötös lottó találathoz a párt hozzásegítene”. Mikor figyelmeztették tetteire, megjegyezte, hogy „a kabát akkor is kabát, ha kifordítják.”⁵⁶ Az alábbi mondatokat is — bár természetesen tagadta, hogy tőle származnának — Weidemannak tulajdonították: „Magyarországon [...] nincs jövője a proletárdiktatúrának. [...] Kádár és Marosán. Egyik holló nem vájja ki a másiknak a szemét. Marosán is pórázon vezetett kutya [...]”⁵⁷ „Kádár, Marosán egykutya és mindketten az oroszok kiszolgálói, éppen úgy, mint Rákosi volt.”⁵⁸ A

54 Az egyik, 1961. december 14-én felvett tanúvallomás szerint: „1937–38-ban a Legitimista Párt ifjúsági szervezete egy röpcédula akciót hajtott végre, amellyel célja volt nagyobb tömegek mozgósítása a párt mellé. A röpcédulák tartalma a következő volt: »Kelet vörös, nyugat barna, nem leszünk a külföld rabja, jöjjön haza, akit várunk, éljen Ottó a királyunk.«” BFL XXV.4.f. 9307/1962. 203. p.

55 BFL XXV.4.f. 9307/1962. 30. p.

56 BFL XXV.60.e. 04/1962. 31–33. p. BFL XXV.4.f. 9307/1962. 331. p.

57 BFL XXV.4.f. 9307/1962. 104. p.

58 BFL XXV.4.f. 9307/1962. 143. p.

pártra, Marosán Györgyre vagy Kádár Jánosra vonatkozó szövegrészeket egyébként az iratokban piros postairónnal következetesen kiemelték.

Nem használt ügyének más egyesületekhez való viszonya sem. „*A vádlott politikai felfogására jellemző, hogy az MTK egyesületet mások előtt is »kurva libásoknak és batyusoknak« nevezte, mint ahogy ezt az FTC egyes fasiszta szurkolói szokták nevezni.*”⁵⁹

Mint korábban említettem, többször szóvá tette, hogy az FTC-nek a kommunista vezetés alatt nincsen esélye az érvényesülésre:

„*Annak ellenére, hogy Weidemann Károly a felszabadulás óta a párt tagja volt, sőt 1953 óta az FTC sportegyesület párttitkára is, mégis a legszélesebb körökben, de főleg a sportolók között állandóan azt hangsúlyozta, hogy a »Kinizsit«, illetve később a »Fradit« a kormányzat elnyomja és ennek a csapatnak nincs létjogosultsága a mai rendszerben. Az ilyen valótlan hírek terjesztése, főleg funkcionárius szájából alapot adtak a politikailag kellően nem érett szurkolótábornak, hogy ellenségesen viselkedjenek a népi demokratikus rendszerrel szemben, aminek kézzelfogható bizonyítékai számtalan esetben előfordultak a labdarúgó, ökölvívó és egyéb sportrendezvényeken.*”⁶⁰

A tanúk közül többen is világosan emlékeztek olyan esetekre, amikor egy-egy igazságtalannak vélt bírói döntést követő weidemanni megnyilvánulásnak a szurkolók viselkedésére is hatása volt, ezek a sportolók úgy vélték, hogy a sportvezetők nyugalmat vagy éppen negatív érzelmeket sugárzó viselkedése megnyugtatja a szurkolókat vagy felkorbácsolja a hangulatot. Ráadásul annyira általánosnak tartották az ilyen jellegű viselkedését, valamint annyira megszokottak lehettek a rendszerellenes gondolatai, hogy azok sok embernek már fel sem tűntek:

„*A pártról, a párt vezetőiről mindég cinikusan, gúnyosan nyilatkozott. Ez azonban annak idején soha nem tűnt fel nekem, mert ez szinte hozzátartozott mentalitásához, annyira megszoktuk tőle, hogy természetesnek találtuk.*”⁶¹

A nyomozás során a hatóságok kezére jutottak külföldre kivándorolt sportolók magánlevelei is, melyekből a nyomozók szerint Weidemann szófordulatai köszöntek vissza, így igazolódni látszott az a vád, hogy Weidemannnak hatása volt a sportolók személyiségének formálásában, világnézetük alakításában, megállt tehát az izgatás vádjá. Weidemann viselkedése önmagára rendkívül veszélyes volt, hiszen a pártalapszervi vezetőitől elvárta volna a párt, hogy példát mutassanak.

59 BFL XXV.4.f. 9307/1962. 352. p.

60 BFL XXV.4.f. 9307/1962. 30. p.

61 BFL XXV.4.f. 9307/1962. 125. p.

Az FTC vezetősége ráadásul az MSZMP IX. Kerületi VB-nek 1961 nyarán írt és fenn tárgyalta előterjesztésében kötelezettséget vállalt az FTC-n beüli „szakmai, politikai, erkölcsi nevelő munka megjavítására”.⁶² Bizony valóban nem ennek megvalósulását tükrözték Weidemann maga által később viccesnek értékelt és a tanúvallomásokban folyton visszatérő kifejezései.

Ahogy a fenti vádak sem, úgy szadista hajlamát sem ismerte el Weidemann, de érdekes az az állítása, hogy az őt lebuktató és ellene valló tanú nővérenek — állítása szerint — hét évig udvarolt, és „lehetséges [...] haragja innen származik.”⁶³ A szadizmussal vádló tanún egyébként a bírósági orvosszakértő sem tudott bizonyítható sérüléseket igazolni.⁶⁴

Weidemann a nyomozati iratok áttanulmányozása után is fenntartotta valamiasait, valamint azt, hogy „az anyagban található számos tanúvallomásnak mindazok a részei, amelyek ezzel ellentétesek, nem felelnek meg a valóságnak.”⁶⁵ Ugyanígy a szembesítések során és az 1962. április 6-án és 9-én tartott bírósági tárgyalásokon sem ismert el többet, mint a nyomozás kezdetén, az utolsó szó jogán a következő nyilatkozatot tette:

„Én csak 1945 óta foglalkozom politikával és ezt a rendszert megszerettem. Ha bűncselekményt követtem el, azt nagyon megbántam és először és utoljára vagyok a vádlottak padján. Olyan büntetés kiszabását kérem, hogy 77 éves nevelőanyámat még vizontláthassam.”⁶⁶

A nyomozás 1962. január 15-én zárult le, a vizsgáló a határozatában az FTC elnyomatására, valamint Kádár János és Marosán György személyére tett megjegyzéseit, fasiszta sajtótermékek birtoklását, majd a szexuális irányultságát hangsúlyozta.⁶⁷

A vádiratban a politikai múlt ismertetésén túl a következő vádak szerepeltek. Elsőként azzal vádolták, hogy tulajdonképp az ő kezdeményezésre indult el az FTC-ben az állam elleni gyűlöletkeltés.

„Már az 1951-es évektől [sic!] hangoztatta: a »KINIZSI« a népi demokratikus rendszerben elnyomott csapat. Ezt később az FTC szurkolók tovább terjesztették

62 BFL XXXV.14.a.4. 112. öe. (1961. június 29.) 2. p.

63 BFL XXV.60.e. 04/1962. 32. p. BFL XXV.4.f. 9307/1962. 33. p.

64 BFL XXV.4.f. 9307/1962. 303. p.

65 Uo. 256–257. p.

66 Uo. 304–343. p.

67 Uo. 234. p.

és ilyen módon szurkolás ürügyén hangulatot teremtettek a népi demokratikus államrend ellen.”⁶⁸

Ezt az FTC Baráti Kör tevékenységében való részvétel, a párt lejárata, az MTK csapatának becsmérése („libások, batyusok”), majd a párt vezetőinek becsmérése, fasiszta sajtótermékek birtoklása követte.

Mivel fennmaradt a vádirat 1962. január 19-én keltezett munkapéldánya, így nyomon követhetjük a vádirat kialakításának különböző fázisait. A stróman múltjára vonatkozó megállapításában a zsidó vallású posztókereskedőből zsidó posztókereskedő lett — a származást hangsúlyozták a vallással szemben. Pontosították a korábbi munkavállalásra, pártfunkciókra vonatkozó adatokat. A korábbi pártállás ismertetésekor bekerültek a „Nacionalista, anarchista nézeteket vallott. A fasiszta szervezetekben aktív tevékenységet fejtett ki.” súlyosbító mondatok. Az FTC-öklözök vereségéről szóló kommentárjáról konkrét példa került a végleges verzióba, és ekkor került beszurásra az ellenforradalom alatt nyomott, valamint külföldről, például Jugoszláviából behozott lapok birtoklása is.

Valószínűleg a bizonyítékok hiányában, kikerült a vádiratból az ellenséges elemek passzív támogatása, vagy az a vád, hogy beosztását kihasználva köztörvényes bűncselekményt elkövető fiatal sportolók segítségére volt, hogy kibújjanak az igazságszolgáltatás alól — helyette felerősítették a szadisztikus szexuális cselekedeteinek ismertetését.

Ugyanígy kikerült a következő szöveg: „[...] a terhére rótt büntettek elkövetését nagyrészt tagadja. A vizsgálat során csak egy-két momentumra tett részleges beismerő vallomást és mindvégig a népi demokráciához való rendíthetetlen hűségét hangoztatta”, és helyett: „Terhelt bűnösségét részbeni beismerő vallomásával, 1–236. old. terjedő nyomozati iratokkal bizonyítom.” szöveg került. Elmaradt a következő mondat is: „Bűncselekményeit súlyosbítja, hogy azokat párttitkári tiszttségével visszaélve követte el és olyan szellemet honosított meg magatartásával a Ferencvárosi Torna Clubban, mely lehetőséget teremtett garázda és ellenséges elemeknek, hogy nyílt izgatást folytassanak a népi demokratikus államrend ellen.”⁶⁹ Hogy milyen fontos volt a vád megfogalmazása, bizonyítja az is, hogy az 1962. április 12-én kelt első fokú ítélet⁷⁰ szó szerint az ügyészi végindítványt vette alapul.

68 Uo. 267–268. p.

69 BFL XXV.60.e. 04/1962. 2–9. p.

70 BFL XXV.4.f. 9307/1962. 349–360. p. BFL XXV.60.e. 04/1962. 11–22. p.

Bár a pártszervek által korábban készített személyi javaslatokban egyébként Weidemann munkás származása dominált, a nyomozati szakaszban többször előkerült, illetve az elsőfokú ítéletnél hangsúlyt kapott „*birodalmi német*” és kispolgári származása. Külön fölrották neki, hogy a második világháború idején az egyik zsidó származású klubtársának strómanja volt, és akkor került pozícióba, mikor a korábbi intézőt és szakosztályvezetőt elvitték munkaszolgálatra.⁷¹ A vád és a bíróság is felrótta neki, hogy a Magyar Kommunista Pártba történő belépése előtt (1936-tól) tagja volt a Legitimista Nemzeti Néppárt ifjúsági csoportjának majd a Keresztény Ellenzéki Pártnak, később a Szociáldemokrata Pártnak is. Karrierista tulajdonságának rótták fel, hogy a kommunista pártba csupán 1945-ben lépett be — mint egyébként országosan annyi más párttársa is! Emellett lakásán bűnjelként a II. világháború alatt megjelent német és magyar nyelvű „horthysta” lapokat, illetve a Hitler művészei című könyvet, „*ellenforradalmi*” röpiratokat, cserkész jelvényt és egy Weidemann feliratú levente oktatókönyvet találtak.⁷² A környezetében lévő fiatal sportolók tehát — mivel gyakran megfordultak nála — szabadon olvashatták e tiltott sajtótermékeket, és a fenti megjegyzései is a párt tekintélyét rombolták.⁷³

71 BFL XXV.4.f. 9307/1962. 350. p.

72 Lefoglalt bűnlejek: 20 db „Signal” c. németnyelvű, II. világháború alatt nyomott képeslap; 1 db „Adler” c. 1941-ben megjelent németnyelvű képeslap; 4 db „Boksz Sport” c. 1941-ben megjelent németnyelvű képeslap; 1 db „Tempo” c. 1941-ben megjelent olasz nyelvű képeslap; 2 db 1941-ben megjelent „Berliner Illustrierte Zeitung” c. németnyelvű lap; 1 db „Wiener Illustrierte” c. 1941-ben megjelent németnyelvű lap; 1 db „Die Woche c. 1941-ben megjelent németnyelvű lap; 1-1 db II. világháborúban megjelent „Magyar Futár”, Vírradat, „Pesti Napló” c. lapok; 6 db „Képes Krónika” c. 1920-1921ben megjelent lap; 3 db „Szebb Jövőt” c. 1942-ben megjelent lap; 1 db „Revízió, választójog, királykérdés” c. 1931-ben megjelent legitimista könyv; 1 db „Hitler művészei” c. 1941-ben megjelent terjedelmes képekkel illusztrált könyv; 1 db revizionista tartalmú, színes képekkel fali plakát; 1-1 db „az 1956 év őszi ellenforradalom ideje alatt megjelent ellenforradalmi tartalmú” „Irodalmi Újság”, „Hétfői Hírlap”, „Népszava”, „Népszabadság”, „Függetlenség”, Magyar Ifjúság”, „Igazság” c. lapok; 8 db 1956-os röpirat; 1 db „Magyar Egység” c. Sao Paolóban megjelent magyar nyelvű ellenforradalmi tartalmú lap; 12 db „Magyar Szó”; 1-1 cserkészjelvény és -sapka; „Magyarország feltámadásával kapcsolatos” kép; 1 db fonott kutyakorbács; 1 db Horthy Miklós bronz plakett; 1 db „Mindent vissza” hátlapos tűkör; 1 db lánc, láncötredék, horog; 1 db Weidemann feliratú levente oktatókönyv; 1 db takarékbetétkönyv. BFL XXV.4.f. 9307/1962. 228–232., 235–255. p. BFL XXV.60.e. 04/1962. 34–40. p.

73 És ezáltal vétett a pártfegyelem ellen is, hiszen ez a viselkedés gyengítette a pártot. *Útmutató ...* 10. p.

Az MSZMP KB PTO egy 1961 őszen írt tájékoztatója is említi, hogy a „*fel-szabadulás óta az FTC körül reakciós elemek tömörülnek, felhasználva a népszerűséget a szocialista rendszer ellen agitálnak. Elvtársak ébertelensége, klub-sovinizmusból eredő politikai vakság — beépültek a klub vezetésébe*”⁷⁴, így néhány szót szólni kell az FTC Baráti Körrel vagy a B-középpel kapcsolatban elhangzott vádokról is. A Ferencváros csak néhány évvel a történetek előtt kapta vissza a hagyományos zöld–fehér színét, a vizsgálók a zöld színben is szimbolikát kerestek, főleg miután állítólag Weidemann szájából az is elhangzott, hogy a meccseket látogató embereket nem a sportesemény és nem az FTC érdekli, hanem a zöld szín. Felelőssé tették azért is, hogy a szurkolók kezében „*turulmadaras [sic!] zöld-fehér zászló*” volt látható, és hogy figyelmeztette a B-közép szervezőit a rendőrök érkezésére, vagy tájékoztatta őket a lezajlott vezetői megbeszélések részleteiről. Az egyik, a B-középhez és a Baráti Körhöz közel álló tanú vallomása szerint „*... több esetben előfordult, hogy Weidemann felhívta a figyelmemet, hogy egyik, vagy másik mérkőzésen fokozottabb figyelmet tanúsítsunk jobban vigyázzunk, mert az ő szavaival élve nagyon sok kiber lesz a mérkőzésen. Az is előfordult, hogy megmutatta a Stadionban, hogy kik a nyomozók, kiktől kell tartózkodni.*”⁷⁵ Weidemann természetesen ezeket a vádat is tagadta.

Weidemann rendszerellenes magatartásának bizonyítása igazolást adott a B-közép szektor rendszerellenes magatartására is, azonban a B-középre és a Baráti Körre érdekes módon közvetlenül sem a vádlott, sem a tanúk nem tettek terhelő vallomást.⁷⁶ Ahogy pénzügyi téren⁷⁷ sem sikerült fogást találni rajta.⁷⁸

A központi pártszervek még novemberben értesültek róla, hogy Weidemannt és az alapszervezet még egy tagját, az ökölvívó szakosztály vezetőjét kizárták a pártból, sőt előbbit le is tartóztatták.⁷⁹ Az FTC alapszervezete 1961. november 30-án — mivel tagsága négy főre csökkent — a kerületi PTO előterjesztése szerint

74 MNL OL M-KS-288.21.1961. 33. őe.

75 BFL XXV.4.f. 9307/1962. 58., 186. p.

76 A vallomások egyébként újabb érdekes sporttörténeti adalékokkal is szolgálnak a B-közép alapításáról és szervezetéről, valamint korábbi vezetőiről. Érdekes módon az FTC mellett az MTK-t is „*ellenforradalmi vívmány*”-ként emlegették.

77 A már említett célok között szerepelt a költségvetési fegyelem betartása is. BFL XXXV.14.a.4. 112. őe. (1961. június 29.) p.

78 A perben egyébként megpróbálták az ellenkezőjét bizonyítani: „*Mivel magyarázható, hogy 1961. szeptember vagy októberben, az ökölvívó csapat várpalotai mérkőzését követően a csapat tagjai egy-egy pacalpörköltet kaptak ebédre ellátmányul?*”

79 MNL OL M-KS-288.21.1961. 33. őe.

meg is szűnt, a maradék négy tag pedig az ÉDOSZ alá került.⁸⁰ Néhány hónappal a letartóztatás után, 1962 márciusában (tehát még az elsőfokú ítélet megszületése előtt!) az MSZMP KB PTO az MSZMP KB Titkársága FTC-vel kapcsolatos határozat végrehajtásáról számolt be. Az előterjesztés második pontja a legérdekesebb: az eljárás sorrendiségében először említi Weidemann „*felszabadulás előtti és jelenlegi politikai és erkölcsi magatartása miatt*”-i kizárását a pártból, majd csak ezt követte a büntető eljárás megindulást követő értesítés. A beszámoló részletesen és név szerint beszámolt 45, az FTC-ben tevékenykedő, felülvizsgált személy sorsáról: kik maradhattak a szakosztályban, kiket távolítottak el korábban, illetve ezen eljárás során a klubtól. Mivel nem voltak elégedettek Bédi munkájával, ezért az elnöki posztról őt is eltávolították. A „*külön FTC-problémát*” ekkor már egyébként megszűntnek tekintették, elviekben az egyesületet a jövőben mint a hat budapesti kiemelt sportkör egyikét kívánták kezelni.⁸¹

Mi történt a tisztogatás után a Ferencvárosi Torna Clubbal? Az FTC pártszervezete 1963. október 7-én hat párttaggal újra felállt, kétévnyi ÉDOSZ gyámság és az ott tapasztalt „*rendszeres és magas színvonalú taggyűlések*” megindították a harcot „*a szocialista eszme, erkölcs győzelemre juttatásához*” úgy, hogy leválasszák a „*a F. T. C. nevét, dicső múltját, tömegeit saját aljas, piszkos céljaira felhasználni kívánó reakciós csöcselék*”-et „*becsületes szurkolóink ezreinek táboráról*”.⁸² 1962-ben az elnökség is átalakult, Bédi Jánost felmentették elnöki funkciójából, helyére május 15-étől⁸³ Végh Aladár került. A korábbi ügyet a Budapesti Pártbizottság is lezártak tekintette.⁸⁴

80 BFL XXXV.14.a. 125. öe. (1961. november 30.).

81 MNL OL-M-KS-288.21.1962. 60. öe. Az MSZMP Budapesti Végrehajtó Bizottság 1960. októberi — már vizsgált — üléséhez csatolt feljegyzés is ezt támasztja alá: „*A Budapesti PVB 1960. október 24-i, az FTC-re vonatkozó határozatát a Titkárság által ismert és jóváhagyott jelentésben foglaltak alapján végrehajtottuk. Ennek megfelelően az FTC-problémát megszüntnek tekintjük. 1962. április 19-én a IX. Kerületi PVB a Budapesti PB PTO-ja és az ÉDOSZ egyetértésével felmentette Bédi János elvtársat az FTC elnökét funkciójából és helyére Végh Aladár elvtársat fogadta el.*” BFL XXXV.1.a.4. 87. öe. (1960. október 24.) 77–78., 88. p. Az első taggyűlési jegyzőkönyv: 1963. október 7. Ekkor hat párttagja volt sportegyesületnek, ekkor választottak titkárt és titkárhelyettest. BFL XXXV.14.c.1963. 154. öe. Végh 1962–1965 között volt az FTC elnöke.

82 Az első taggyűlési jegyzőkönyv: 1963. október 7. Ekkor hat párttagja volt sportegyesületnek, ekkor választottak titkárt és titkárhelyettest. BFL XXXV.14.c.1963. 154. öe.

83 BFL XXXV.14.a.4. 173. öe. 36. p.

84 BFL XXXV.1.a.4. 87. öe. (1960. október 24.) 77–78. p. Weidemann 1963. március 2-án — feltehetően szabadlábra helyezéssel — szabadult a tököli börtönből. Ezután jóval óvatosabb ember

Az 1962–1963-as labdarúgó bajnokságot pedig tizennégy évnyi szünet után hat, illetve hét pont előnnyel a Ferencvárosi Torna Club futballcsapata az MTK és az Újpest előtt megnyerte, ebben az évadban mutatkozott be a későbbi csillag, a tizenhét éves Varga Zoltán is. Az MSZMP IX. kerületi pártszervezete pedig már 1963. szeptember 19-én beszámoltatta az FTC pártszervezetét az egyesületben folyó munkáról és — nem mellékesen — az augusztus 11-ei, Dinamo Moszkva elleni meccsen történt eseményekről...⁸⁵

lett, és gyakorlatilag kikerült a politikai rendőrség látóköréből. *Takács*, 2015. 20. p. 1980. október 17-én érte a halál. BFL XXXIII.1.a. 2404. köt. 2819/1980.; 2494. köt. 5047/1914.

85 BFL XXXV.14.a.4. 173. öe. 2–12., 36–61. p.